

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 frt. — kr
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyilvtéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

A munkaadó és munkás közötti viszony.

II.

Valóban sokat tehet egy jó tulajdonos, ennek tisztartója, munkavezetője vagy megbízottja a munkással való jó viszony megalapítására és fenntartására, a valóságosság és erkölcsösség ápolására és fejlesztésére, mint a melyeken e jó viszony alapszik.

Vagy nem a munkaadótól függ-e, hogy az esetleg beteg munkás egy kissé gyöngédebb bánásmódban, jobb élelmezésben részesüljön? Mennyire enyhítené annak fájdalmát ápolásával, vigasztalásával, részvételével? Nem a munkaadótól függ-e, hogy a vasár- és ünnepnap nyugvás minden munkásra nézve szabály legyen, hogy a munkások semmi oly munka végzésére ez idő alatt ne szoríttassanak, mely őket az ünnep megszentelésében, a templom látogatásában s ekép lelki és testi erejük felüdítésében gátolja? Nem áll-e hatalmában, szigorúan intézkedni, sőt rendszabályokat hozni arra nézve, hogy a két nem egymástól elkülöníttessék? Nem tőle függ-e, hogy az erkölcselen és botrányos beszédek a munkások között megsűnjenek? Nem áll-e hatalmában eltávolítani munkásait közül az olyan személyeket, kik az ifjabbak erkölcsének megrontására lehetnek? hogy bizalmát megérdemlő felügyelőket alkalmazzon s bennök úgy, mint munkásaiban minden erkölcselenséget a keresztény szeretet szigorával büntessen?

Ha a felügyelők és munkavezetők azon öntudatra ébrednek, hogy főnökük azt kívánja tőlük, hogy jó hajlammal és szigorúan igazságos érzülettel viseltesse a munkások iránt; ha látják, hogy a munkaadók jó példával mennek elől; ha munkakiosztáskor, munkaközben vagy esetleg egyes munkások megintése alkalmával nem hallják azok a rájuk özlő szitkot: a kölcsönös jó viszony bizonyára a közös boldogság és jóllét kimaradhatlan forrása leendő.

Ilyen körülmények között s ha még a munkaadó munkásainak panasztát szívesen meghallgatja, őket nemcsak jó tanácsokkal, hanem égető szükségükben káláccsal is élteti: lehetetlen, hogy a kölcsönös bizalom és jó viszony létre ne jöjjön.

Ezek felett egy keveset helyi gyártulajdonosaink is gondolkozhatnak, mert a hol naponta 15—20—40 munkás — vagy mondjuk, család — ereje szokott igénybe vétetni, ott a tulajdonos és munkás érdekei megkivánják, hogy az elmondottak figyelemre méltattassanak. Kicsinyes dolgoknak látszanak ezek

főképp azok előtt, kik az ember fogalma és becsé iránt nem bírnak kellő érzékkel és azt, mint a teremtes koronáját, nem tudják a maga fenséges méltóságában képzelni és tisztelni; de mindezek összevéve alapfeltételeit képezik azon viszonyoknak, mely lehetségessé teszi, hogy a munkások sorsukkal megelégedettek, a munkaadó iránt engedelmesek, hálások legyenek, egymás iránt kölcsönös bizalommal, szeretettel és ragaszkodással viseltessenek.

A mit itt a gyárok és műhelyek érdekében elmondánk, azt alkalmazva, kicsinyben elmondhatnók a népesebb családokra vonatkozólag is. De nem lehet felednünk és eléggé hangsúlyoznunk azt is, hogy mindenütt és mindenik esetben az ekép egymásra utalt felek — t. i. a főnök és munkás — eljárásának alapját a vallásos meggyőződés és kereszténység szelleme kell, hogy képezze; ez kell, hogy összes ténykedéseiket irányozza és áthassa.

Végül az ügy érdekében nem hagyhatunk figyelmen kívül még egy körülményt. Ez azon körülmény, hogy ha esetleg a munkások között zavarok üténének ki, azokat sohasem kellene a mai választási rendszer mellett a törvényhatósági közegek, hanem az állami igazság-szolgáltatás útján orvosolni. S miért? Mert a községi hatóságok megválasztására a gyártulajdonosoknak rendesen nagy befolyásuk van, s a munkások azt hinnék, hogy a rendőrség egész sulya rájuk nehezedik, ami a bizalmat teljesen megsemmisítené. Enélkül pedig szociális bajokat orvosolni és reformokat teremteni nem lehet.

F.

Magyar kisdedek pusztulása.

(Vége.)

Meglehet, hogy a ragályos kóroknak egy része csakugyan az újabb kor elsatnyulásának eredménye, vagy a nagyobb mértékben megindult közlekedés által idéztetett elő. Annyi bizonyos, hogy a koléráról 1831-ig és a gyermekek réme, a diptheritisről az utolsó évtizedekig sem az emberi emlékezet, sem a hagyomány és történelem nem beszélnek: azonban az is megtörténhetik, hogy krónikáinkban és népiünk nyelvén e nagy ragályos betegségek más neveken fordultak elő; mint sárgahalál, fekete halál, torokgyík stb. Annyi azonban bizonyos, hogy mindezen ragályok a közelebbi évtizedekben igen sürűen látogatták meg különösen Alföldünk népét, és néhol még a kisebb jelentőségűek is, mint pl. a vörheny, megdöbbentő mértékben szedték áldozataikat. Kétségtelen tényezők voltak tehát ezek is a nagy nemzeti csapásban.

Azonban a ki népünk közönyös voltát ismeri, a házánál felüli betegségekkel szemben is tudja, hogy még a legkétségesebb esetekben is hamarabb fordul a javasasszonyok

kuruzslásaihoz, mint az orvosi segélyhez: be kell vallania, hogy a szomorú eredményben ez a közöny igen jelentékeny tényező.

Természetesen nagy baj az is, hogy míg a javasasszony rendesen kéznél van (és sok helyett még a gyermekek előleges elpusztításában is borzasztó munkákat folytat) a körorvosok száma csekély; ezek fizetése pedig még csekélyebb elannyira, hogy nehezen lehet várni, hogy a körorvosok illető falvaikban hetenkint csak egyszer is megjelenhessenek. E két baj, t. i. az orvosok csekély száma és köznépünk közönye, néhol szegénysége, szerves összefüggésben állanak egymással, úgy, hogy egyik emelkedését nehéz lenne elképzelni a másik nélkül. Ha gyakran vennék igénybe az orvost, akkor ezek jövedelme és száma kétségkívül fel lenne emelhető.

Nagy befolyással van nemzetünk egészségi állapotára nézve az életmód is. Hazánk némely vidékének asszonyai annyira nem értenek a főzéshez, hogy tisztességes meleg ételt nem képesek előállítani; némely helyett még a zöldséget is hiába keressük a kertekben; másutt ellenben a főzősmód igen zsiros, vagy fűszeres, egészen az élvezetlenségig, míg általában véve az egész országban alig találunk községet, melyben egyszerű, rendes életmód volna szokásban. Sok helyett hétszámra alig esznek az emberek meleg ételt; a gyermekek a gyümölcsfák érett és éretlen termékein tengődnek; de ha azután eljön a vasárnap, vagy éppen valami ünnepélyes alkalom, mint keresztelő, lakzi, vagy halotti tor: az atyafiak fülig-torkig tömők tele magukat és a szokatlan lakomának, a zsirban uszó ételeknek, tulságban élvezett bornak és pálinkának nem egyszer megvan szomorú következménye. El lakománál köznépünk valódi középkori fényűzést és pazarlást követ; és vetélkedve egymással, néha-napján annyit fogyaszt el, mennyivel mértékletesebben évnegyedig élhetett volna a család. Legutálatosabbak a pogánykorból reánk maradt halotti torok, melyeknél nem egyszer megtörténik, hogy a szerző gazdát elvesztett család jajgatását a még alig szellőztetett, halottszagu lakásban utálatos orgiák váltják fel; és e gonosz szokás akkor terheli nagy kiadással a családokat, midőn annak éppen segélyre lenne szüksége.

A rendetlen életmód, a rossz, néha éppen méregtartalmu ételek, mint a meg nem valógatott gombák, nem egyszer egész családot irtanak ki és az Isten kedvező adománya, a gyümölcs, éretlen állapotában évenként százezreit pusztítja el a gyermekeknek.

De a mi szilárd meggyőződésünk szerint, a gyermekek elhalálozásának eredményében a leghatalmasabb tényező mégis a szülők közönye, tudatlansága és gondatlansága.

Másfél évtized óta gyűjtjük azon adatokat, melyek esetleg újságok útján, vagy más módon kezeinkhez jutottak. Ezek természetesen csak oly esetekre vonatkoznak, melyek, mint rendkívüliségüknek fogva megdöbbentők, ugyszólva érdekes ujdonságul szolgálhatnak: de e borzasztó esetek száma is már kitenne egy kötetet és egy nagy felkiáltó jelt képezne ama jajszó után, mely nemzetünk pusztulását jelenti. Nagyobb tüzeteknél egész csoport gyermek égel, kiket a szülők mezei munkára távoztukban a há-

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond sorért vagy annak térfogatáért 4 kr, s minden egyszeri közlés után 30 kr bélyegdíj fizetendő. Nagy és többször közlendő hirdetményt a kiadóhivatal árkedvezményben részesít.

A „Nyilvtér” rovatban közlendő cikkek soronkint 10 kr díjért közöltetnek.

zakba bezárva hagytak hátra; van helység, mely 5 év alatt kétszer szenvedett csaknem felét felemészítő tüzkárt, otthon hagyott gyermekek gyufajátéka miatt. Csak a napokban beszéltem egy nagy-kunmadarasi tanítónővel, ki azt állítja, hogy az elmúlt évben tüzzel játszó gyermekek kétszer gyújtották fel a községet és három gyermek pusztult el kutbaesés, földbeomlás, veszett elmarás miatt.

De ki tudja felszámítani ama kisdedek számát, kik a nyári munkaidő alatt, nagy hősek idején napszúrás által pusztulnak el, ki tudja felszámítani a fürdés közben vízbe fulltak, vagy a játékok izzadsága után fürdők és vizivők halálalozási létszámát? Arra az egy forint értékű ludra, melyet a falu apró leánykák által öríztek, a 10 frt értékű sertésekre, vagy borjakra sokkal nagyobb gondja van a mi köznépünknek, mint saját édes gyermekére. Resteljük ki is mondani, de nem egyszer tapasztaltuk, hogy a barmaikban esett kárt nagyobbra veszi a családjában történeteknél; és egy gyermek elhalála, kivált ott, ahol sok van, hol szent megnyugvással, hol ázsiai közönynyel találkozik: „az Isten adta, az Isten elvette.” Pedig nem is az Isten vette el, hanem a szülői gondtalanság áldozta fel.

P. Szathmáry Károly.

Intézeteink közgyűlése.

A háromszékmegyei „Ezsébet” árvaleánynevelő intézet és kézdívásárhelyi „Stephanie” menház 1885. évi rendes közgyűlése mult vasárnap tartatott meg Kézdí-Vásárhely város tanácsházánál nagy és diszes közönség jelenlétében.

Br. Szentkereszty Stephanie, az árvaház nagyérdemű elnöke, következő gyönyörű beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

„Tisztelt közgyűlés!

Örömmel üdvözlöm mindnyájukat egy évvel ezelőtt tartott közgyűlésünk óta, mert hála a Mindenható segítő kegyelmének, azon idő alatt sokoldalulag nagy sikerre vezérelte intézetünket.

Nagyméltóságú Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter ur atyai jósága folytán nyert államsegélyből befejeztetett építésünk, mely égető szükségé vált a növendékek testi fejlődésére nézve is, miután a régi épület már nem volt képes a felszaporodott létszámot az egészségügyi kívánalmakhoz mérten magába foglalni. De másfelől nagy lendülettel nyert intézetünk a kebelében felállított női ipariskola által, miután erősen hisszük, hogy Isten segítségével ez hozzánk köthet várakozásunknak meg fog felelni. Mindenekelőtt 'azon eszme vezérelte ezen fáradozásainkat, hogy általa árváinknak jövőjét biztosítani fogjuk, őket oly önálló megélhetési móddal bocsátva ki az életbe, melylyel mindennapi kenyerüket minden körülmény között becsületes uton-módon megszerezhetik. De másfelől női ipariskoláink felállítására és berendezésénél tekintettel voltunk Kézdí-Vásárhely város és vidéki növendékeire is, alkalmat nyújtva nekik az abbani kiképzetésre. Múltán elmondhatjuk tehát, hogy szerény intézetünk történetében nevezetes az 1885-ik év, s én szívem egész bensőségével azt ohajtom, hogy ne csak a fenteb-

biek létesítése által legyen nagy horderejű, hanem az azokkal elérendő eredmény hovatovább tegye emlékezetesebbé ezen évet intézetünk fejlődése és felvirágoztatására nézve!

Méltó hálával kell a női ipariskola felállításánál adóznunk nagyméltóságu Gróf Széchenyi Pál ipar- és kereskedelmi miniszter urnak, ki nemcsak hogy több czélszerű géppel kegyeskedett intézetünket megajándékozni, hanem már két éven keresztül államsegélyben is részesítette. Mindezekből önként következik, hogy midőn az ország jeles nagy férfiai intézetünket atyai támogatásukban részesíteni méltóztatnak, nekünk mindnyájunknak kétszeresen erkölcsi kötelességünknek kell ismernünk teljes odaadással, semmi fáradságot nem kímélve mindent elkövetni, hogy a nyert jótétemények lehető legczélszerűbb felhasználása által azokra egyszersmind méltóknak is találassunk. A hála bizonyára egyike az emberi érzések legnemesebbjeinek, mely számtalannak kutterforrása és kiegészítő része s egyszersmind a valódi művelt lelkek tulajdona. Bizonyítsuk be tehát tényleg is mélyebb hálánkat az elvett adományokért és dolgozzunk folytonosan a méhekhez hasonló szorgalommal és kitartással, mert kétségtelen, hogy óriási munka vár hozzájuk mérten még reánk is, és nagyon csalódik, ki azt hiszi, hogy már most kissé megpihenhetünk. Mi az árvaház keletkezése óta mind csak a cél felé siettünk; de hogy azt egészen elértük volna, korántsem állíthatjuk, mert feladatunk a körülmények szerint rendkívül nagy és nehéz. Bizunk azonban a jó Isten segítségével teljesen abban, hogy a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet be fogja jó igazgatója és tisztviselői segítségével tölteni azon nehéz, de szép hivatást, melyet maga elé tűzött, t. i. nemcsak megmenteni a véginségtől a hajlékába befogadott árvaakat, hanem azokat, mint a társadalomnak megannyi hasznos tagját, felnevelni és annak akként visszaadni. Midőn Erzsébet királyné ő Felsőge legmagasabb nevét intézetünk részére megnyerni szerencsések voltunk, már alattvalói hódolatunknál fogva köteleztük magunkat, hogy a dicső koronás fő védnöksége alatt álló intézetet tehetségünk szerint arra méltóvá fogjuk emelni. Ezen lekötőző törekvéssel megszűnnék percig sem lehet s nem szabad; és másfelől mily kimondhatatlanul lelkesítő és buzdító azon munka, melyet páratlan anyagi jóságú Királynénk leereszkedő kegyének meghálálására és nagy nevének dicsőítésére tehetünk! Felhivom tehát a tisztelt közgyűlés minden tagját és általuk azokat, kik nitalán az árvaházi intézet munkájában már szünetelni kezdetek volna, hogy vegyék fel azt újra alattvalói hűséggel Erzsébet legjobb magyar Királyné nagy nevének hangoztatására és kövessenek el összehitt erővel mindent a védnöksége alatti intézet felvirágoztatására; szaporítsák minden uton, módon kis tökéjét annyira, hogy egész Háromszékmegye minden árváját védő szárnyai alá fogadhassa idővel, s miként Erzsébet Királyné dicsően uralkodik mindnyájunk felett, éreztetve anyagi szívének jóságát, akként élvezze a nagy nevet viselő árvaházban Háromszékmegyének minden oda tartozó árvája annak jótéteményét.

Ha figyelemmel kísérte a tisztelt közgyűlés az elmondottakat, el kell ismernie, hogy intézetünk tömördek jótétemények- és kiüntetésekben részesült, mi fényesen tanusodik azon csalhatatlan igazságról, hogy az önzéstelen, valódi jó cselekedetekre, melyekkel se hiúság, se dicsóvágy, se másnemű kicsinyes földi érdekek nem párosulnak, az Egek ura bő áldását szokta árasztani, mi lépten-nyomon bebizonyul, ha intézetünk életét behatóan tanulmányozzuk. Sokat, nagyon sokat kellett küzdenünk, sok megpróbáltatásnak voltunk kitéve, de erőt adott mennyei Atyánk azoknak elviselésére, s midőn legnagyobb volt a szükség, csodálatos módon mindig velünk volt mindenható segítségével. Bizzunk tehát továbbra is Ő benne, kezdjünk minden cselekedetünkhöz az Ő isteni nevében, és kétségkívül, miként eddig, úgy ezután is gazdagon fogja bő áldását árvaházunkkal éreztetni, mintegy olyan jótétemény gyakorlásával, mely által szent

akarátát teljesítjük s melyhez hasonló keresztényi jó cselekedetek által biztosította számunkra a sirontuli boldogságot! A leg-hálásabb szívvel gondolok intézetünk ezen átalakulása alkalmával annak összes jóltevőire vissza és viszonzásul mindnyájunknak az élet minden örömét és boldogságát ohajtom. Hálámnak oroszlánrésze azonban minden esetre Trefort miniszter ő nagyméltóságát illeti; neki köszönheti árvaházunk nevelő intézetébe való átalakulását; neki köszönheti elsőbbségben, most nagyobbbszerű államsegélyben való részesülését. Neki köszönheti továbbá az évenkénti folyó szükségleteire fokozatosan juttatott segélyt. Szóval: nála egy sohasem kopogtattam az árvaház érdekében, hogy meghallgatást ne nyertem volna. Éltesse a Mindenható nagyméltóságu Trefort miniszter az élet végső határáig, mint nagy apostolát a nevelésügynek s való-ságos jó atyját árvaházi intézetünknek, mely benső ohajjal a mai közgyűlést megnyitott-nak nyilvánítom.

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után következett Erdélyi Károly titkár kitünő tollal írt évi jelentése, mely így hangzik:

„Tisztelt közgyűlés!

A mult év folyamán intézetünk életében felmerült figyelemreméltóbb események- és intézkedésekről van szerencsém tiszteletteljes jelentésemet előterjeszteni a következőkben:

Mindnyájunk előtt ismeretes az a körülmény, miszerint az intézet vezetőinek, úgy a kezelő bizottságnak, valamint az iskolaszéknek pár év óta hő vágya volt: létesíteni az árvaháznál egy ipartanműhelyt, mely az elemi tanfolyamot végzett intézeti árvákon kívül bejáró, fizetéses növendékeket is elfogadván tanítványokul, legalább részben pótolja városunkban a felső-leányiskolát, melynek hiányát mindnyáján oly annyira érezzük. Örömmel jelenthetem, hogy az ipartanműhely létesítése tárgyában kifejtett buzgó törekvések ohajtott sikerre vezettek, a mennyiben a kor kívánalmainak teljesen megfelelően berendezett tanműhely ma már megnyitva, működésre készen áll.

Helyén van itt felemlítenem azt is, hogy az intézetnél célba vett építkezések befejeztettek s a megnagyobbított korszerű épület folyó hó 18-án szépségű diszes közönség jelenlétében ünnepélyesen felszenteltetett. A szertartást Bálint Károly apátkanonok végezte fényes egyházi segédlettel; ezután Kovács István ev. ref. s-lelkész mondott megható imát, mire Székely János ev. ref. lelkész alkalmi beszéde, majd az intézetnek titkára által előadott története következett. Az ünnepély sorrendjét az alapító elnök zárta be, ki is az épületet rövid, de szívből jött megleghangu beszéd kíséretében átadta a közhasználatnak. Végül Szócs József polgármester fejezte ki köszönetét az intézet meg-alapítója és buzgó elnökének, a jelenlevők lelkes éljenzése közt kívánva, hogy őt az isteni gondviselés még számos éven át viruló egészségben és boldogul éltesse az általa létesített human intézetek javára. Nem szabad említés nélkül hagynom, hogy a helybeli tanítói dalkör néhány szép énekkel járult az ünnepély díszének emeléséhez.

Egy, a tisztelet, hála és kegyelet érzelmeiből eredő szép ténynek is tanui voltunk az ünnepély alatt; értem az intézet egyik legnagyobb jóttevője Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ő nagyméltósága arczképének leleplezését, melyet az intézet részére elnök báróné sajátkesülleg festett. E kegyeletes tény méltó kifejezése volt a hálaérzetnek, melylyel intézetünk viseltetni tartozik ama nagylelkű férfinak, a kinek kifogyhatatlan jósága és áldozatkészsége eredményezte azt, hogy az intézet ma a fejlődésnek azon fokán áll, melyen örömmel szemlélhetjük, s a ki az építésre fordított tetemes összegben kívül kegyes volt intézetünknek a mult évre is a 2000 frt államsegélyt kiutalványozni.

Trefort miniszter ur mellett méltó helyet foglal el az intézet jövővi sorában Gróf Széchenyi Pál földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága is, a ki már szintén több ízben félreismérhetlen jeleit adta árvaházunk iránti meleg érdeklődésének és nagylelkű áldozat-

készségének. Elnök báróné az intézet nevében, részint hálás megemlékezés jelölül, részint pedig annak bizonyítására, hogy az ajándékozott gépeket használni és gyümölcsöztetni tudjuk, némely tárgyakat készítette és küldött neve napján a miniszter urnak, a ki is e figyelemért nemcsak hogy egy megleghangu levélben köszönetet mondott, hanem még 602 frt államsegélyt is utalványozott s nagybecsű támogatását a jövőre is megígérni kegyeskedett.

Intézetünk jövővi sorában említhetem még a helybeli és sepsiszentgyörgyi takarékpénztárakat, melyek 10—10 frtot adományoztak, ugyszintén a helybeli kisegítő takarékpénztárt, mely 5 frtot utalványozott.

Örömmel jelezhetem továbbá, hogy a háromszékmegyei árvaszék 1000 frttal intézetünk alapítói közé lépett.

Ő felsége a királyné, intézetünk legmagasabb védasszonya, az érdemsorozati kimutatás betérjesztése alkalmából jelen évben is 100 frtot kegyeskedett utalványozni.

A jövedelem gyarapítására befolytak még: a február 5-én rendezett tánczvigalom 5 frt 20 krrel, a felszentelés napján és megelőző estén tartott előadások pedig közel 80 frttal. A tánczvigalom sikere a buzgó rendezőkön kívül első sorban Szócs József polgármester urnak, a két utóbbi estély pedig Dobay János ur buzgó fáradozásának köszönhető. Ugyancsak az intézet bevételeit szaporító az elnök báróné által ajándékozott legyező is, mely 100 frton eladatván, ezen összegnek fele része az árvaház, fele része pedig a menház pénztárába tétetett.

Attérek most az intézet anyagi és szellemi fejlődésére befolyással bíró nevezetesebb intézkedések és események felsorolására. Ilyenek a következők:

1. A kezelő bizottság elfogadott és 200 példányban kinyomatni határozott egy, az igazgató által készített „Szabályzat”-ot, mely a szolgálatra kiadott növendékeknek az intézethez való viszonyát tárgyalja és körvonalozza.

2. Az iskolaszék ajánlata folytán a sokoldalú teendőkké elfoglalt igazgató mellé és segítségére egy segédtanítói állomás szerveztetett és ezen állomás pályázat útján be is töltetett Hadházi Julia okleveles tanító-nővel.

3. Az intézet résztvett az országos kiállításon s tanulmányozás végett az igazgatót is felküldötte 50 frt segélylyel. Költség volt a felküldött tárgyak után 33 frt 50 kr és így az összes kiállítási költségek 83 frt 50 krt tesz. E csekély kiadásért az intézetnek bő kárpótlást nyújt azon erkölcsi haszon, hogy felküldött tárgyai elismerésben részesültek, és azon körülmény, hogy az igazgató bővíté ismereteit s gyarapítá tapasztalatait, melyeket itthon az intézet érdekében értékesítendő lesz.

4. Az árvák létszáma az év folytán hattal szaporodván, azok számára a szükséges gyászruhák adakozás útján beszerestettek. Egyedül Fejér Lukácsné urasszony négy ruhát ajándékozott. A kezelő bizottság úgy a buzgó gyűjtőknek, mint a szíves adakozóknak hálás köszönetét nyilvánította.

5. A nyáron 15 növendék orvosi rendelet folytán Kovásznára vitetett az ottani gyógyfürdő használata végett, és ez 40 frt 90 kr költséget okozott az intézetnek.

6. Intézkedés történt az intézetben előállított női munkák és háziipari czikkek kisorsolása iránt.

7. Megvásároltatott és átalakított Mé-száros Andrásnének az intézet tőzsomszédságában levő háza, mely bérbe kiadatván, a jövő évtől kezdve 135 frttal fogja az intézet évi bevételeit szaporítani. A vételár és átalakítási összeg együtt nem sokkal rugnak többre 1000 frtnál, mely tüke tehát — tekintve az évi bért — elég jól gyümölcsöző befektetésnek mondható.

8. A karácsonyi ünnepély a mult évben is megtartott az intézetnél a szokott módon és sikerrel, mely alkalommal az árvák részére több rendbeli adomány folyt be.

Végre 9. Hogy a kibővített és átalakított impozáns épülethez a belső berendezés is méltó legyen: részint a régi butorzat kijavított és megfestetett, részint pedig újak készitettek. Ezen kívül hozott 40 darab csi-

nos vasagyi darabonkint 9 frt 50 krjával és czélszerű cserépfűtők a hálótermekbe.

A fentebbiek után, tisztelt közgyűlés, még két igen szomorú eseményről is jelentést kell tennem.

Az egyik Demeter Sámuel zágoni ev. ref. lelkész tiszteletbeli alapító és kezelőbizottsági tag halála. Mindnyáján tudjuk, hogy a nevezett mily érdeklődéssel viseltetett az intézet iránt és mily odaadással s buzgalommal áldozta tehetségét, idejét annak fejlesztésére, tettel és tanácsal mindig rendelkezésre állván elnök bárónénak, kinek gyenge vállaira oly számos intézet fenntartásának és vezetésének gondja nehezült. Elnök báróné, áthatva a pótolhatatlan veszteség érzetétől, az elhunyt iránti kegyelete jelölül, kosszort küldött annak koporsójára; valamint arról is intézkedett, hogy érte az intézeti gyász a szabályok értelmében megtartassék, a családtagokhoz pedig részvénytilatkozat küldessék. A kezelő bizottság is, teljes mértékben magáévá tevé elnök báróné intézkedéseit és örök hálaára érezvén magát kötelezve amaz önfeláldozó munkásságért, melyet a boldogult az intézet érdekében ennek keletkezése óta kifejtett: emléktét jegyzőkönyvileg megörökítette, mely alkalommal abbéli óhajának adott kifejezést, hogy vajha az elköltözöttnek nemes példája mentől többeket hasonló buzgóságra és önzetlenségre lelkesítene.

A másik szomorú esemény az, hogy egy, az intézetből már kibocsátott és szolgálatban levő növendéknek, Gál Rózáliának lába Kolozsvárt — egyébként súlyos baján segíteni nem lehetvén — lefűrészeltetett, mi által a nevezett szerencsétlen egész életére teljesen nyomorékká lett. A kezelő-bizottság nem hagyhatván magára a szerencsétlen leányt, úgy intézkedett, hogy az egyelőre az árvaházban helyeztessék el, és ott oly kézimunkákra taníttassék, melyek után később esetleg megélhessen.

Ime, tisztelt közgyűlés! ennyire terjed jelentésem, melylyel általánosságban lehetőleg hű képét igyekeztem adni intézetünk lefolyt évi életének és működésének. A tisztelt közgyűlést érdeklő intézeti egyéb dolgokról, miket az ismételések kikerülése céljából jelentésembe fel nem vettem, pl. a növendékek létszámáról és az abban történt változásokról, az intézet háztartásáról, a fejelemről, a tanmenetről és vizsgálati eredményről s végül a vagyoni állásról az igazgatói, iskolaszéki és pénztárosi jelentések bő tájékoztatást fognak nyújtani.

Kérem a tisztelt közgyűlést, hogy jelentésemet tudomásul venni méltóztatassék.

(Folytatása következik.)

Fővárosi levél.

Budapest, 1885. október 22.

Panem et circenses! Kenyeret és cirikuszt-játékokat kért a római nép. A mi népünk a kenyeren kívül beéri a választási mulatságokkal. Igaz ugyan, hogy sok helyütt választási harcainknak árnyéka sem lehetne a hajdani római lovagjáték — a mi a harczkedvet illeti. De most nem aféle igazi, országos, hanem csak törvényhatósági választásokról van szó itt a fővárosban.

Korteskodunk! Az utozasarkokra vaskos „polgártársak” vannak felaggatva városzerte. (Ne tessenek elszörnyedni, kérem; a dolog úgy áll, hogy falragaszokon vaskos betűkkel áll: polgártársak! etc.)

Mindegyik kerületnek meglesz a magasaját külön harca, háboruja, de legérdekesebbnek a belvárosi hadakozás ígérkezik, a hol két izmos párt csap egymásra. Már most is szilajul zörgetik pajzsait, csillogos buzogányjait félelmesen forgatják fejük fölött. Ki a legény a csárdában? (= a belvárosban) — kiáltják büszkén a „sasok” is, meg a reformpárt is. A sasok azért sasok, mert az „Arany sas”-ban szervezkedtek. De ahogy azt higgyék tisztelt olvasóim, hogy így tehát a „Fehér ló”-beli józsefvárosi párt lovagnak tituláltja magát! De nem ám!

A sasoknak egyik vezér-embere Feleki Miklós, a ki budai sasfészekből, a várszínházból, oly hamar kiröppent. Ugy hallom, hogy egyik toasztjában ilyen lendülettel be-

szélt a minap: „Hiszen, uraim! Maga babérkoszorú költőnk Berzsenyi Dániel is megírta, hogy: csak sást nemzenek a sasok (viharos éjlen!) s nem szül gyáva nyulat Nubia párducza!” (Viharos „eláll!” A tárgyhoz! Semmi közünk a nyulhoz! Ne tessék a párduczcal előhozakodni! Maradjunk a sasoknál!) Miklós bácsi abbahagyta dikcióját és dühös lelkesedéssel öblíti le torkát a tüzes s a hegyivel...

Hogy melyik párt lesz a győztes, kérdik önök. Megvallom, jósolni nem szeretek, de nem is tudok.

Ad vocem jóslás! A jósokra, „az emberiség jötevői”-re, ugyancsak rájár a rud. Ez a Török-uralom kezd rettenetes lenni. Lám, a tekintetes Tóth Antal, a tekintetes Mihály János, meg a többi tekintetes urak, kik oly bölcsen ki tudták számítani, hogy Nyelvez Andrásné kofaasszony 8739 forintot és 4 krajczárt nyerjen a linczin, meg hogy Mákszem Jónás szatócs (lakik vakutca 33. sz. a.) 9000 forintot és 87 krajczárt a brünnin, ezek a derék férfiak, e „világhírű matematikusok”, a szegény nép nagylelkű barátai, most fegyelmi vizsgálat alatt kénytelenek állani családi váddal terhelt, nem kis bánatjára a ternót leső néposztálynak. Az új főkapitány működése megtermi a maga izes gyümölcsét!

De ha már a gyümölcsnél tartok, hadd szóljak néhány szót a gyümölcskiállításról. Remek egészben véve, még remekebb részleteiben. Kivált az alma és körte tett ki magáért! Olyan almák vannak ott, hogy bizony Éva anyánk kigyócsábítás nélkül sem állhatta volna meg, hogy beléjük ne harapjon. „Nézzé csak, uram bátyám, milyen mosolygó az az alma”, szoltam oda egy jóképű vidéki urnak, egy gyönyörű alma felé bökdösve gyűrűs ujjammal. (Hej! hol van az már!... a gyűrű t. i.) „Mosolygó?” — szolt az vissza hévvel — minden lim-lom piros almácska is mosolygó; ez itt valósággal röhögő!”... Kétlem, hogy az irodalom a mosolygó alma mellé a „röhögő alma” kifejezést is befogadja.

Szörnyűségesen idegenszerű meg furcsa neveik vannak a különböző gyümölcsöknek. Én például még csak nem is álmodtam soha, hogy almáfan „Keresztelő János”-ok is teremnek és hogy a jámbor halandó annak a veszélynek is ki van téve, hogy mikor körtével kínálják, egy „stuttgarti kecske-ör” eshetik áldozatul kannibáli étvágyának.

Az is érdekes lenne, ha Blaháné a „pi-pi-piros alma” helyett úgy dalolna, hogy: „nyári habos pepin”, vagy „hosszú-szárú Paris, bo-bo-borizú.” Annyi tény, hogy furcsán hangoznék!

Fővárosi levelező.

A szülőkhez.

A nőnevelés célirányos vezetése már egy évtized óta foglalkoztat. Városunk és vidékünk viszonyait tekintve, azon tapasztalatra jöttem, hogy egy városunk, mint vidékünk lakóinak szüksége van egy oly nevelő intézetre, hol annyi gondnal és szeretettel nevelt leánygyermeküknek az elemi iskolai ismeretek elsajátítása után megtaníthatatják azon gyakorlati ismereteket, melyekre mint házi nőknek multhatatlanul szükségük van.

E hiányon kívántunk segíteni akkor, midőn a magas kormány segítségével az elméleti oktatással kapcsolatos nőipariskolát a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet mellé felállítottuk.

Az intézet berendezése minden tekintetben mintaszerű.

A tanerők a következők: a szabásművészt, varrást, himzést stb. Szabó Anna pozsonyi ipartanítónő-képződében végzett okleveles tanítónő; a gépkezelést Abod Jula munkamesternő; a számtant M. Székely János közs. isk. igazgató; az olvasást és háztartást Nagy Károly intézeti igazgató; a nyelvtant Baló László felsőnépiskolai tanár; a természetrajzot Erdélyi Károly f. népiskolai igazgató; a ref. hittant Kovács István ref. s. l. lelkész; a róm. kath. hittant Csomortányi Gedeon m.-r. tanár; a szabadkézi és mértani rajzot Vajna Károly közs. isk. ta-

nitó; a műéneket Rákosi József közs. leányiskolai tanító tanítja.

Ez intézkedés fényes bizonyítékul szolgál arra, hogy városunk és vidékünk leánynevelőkéi úgy az elméleti, mint a gyakorlati ismeretekből annyi oktatást nyernek, mennyire a mai korban minden nőnek szüksége van.

Felvételnek 2 frt havi tandíjjal 12 évesnél nagyobb leánynevelőké. A szülők határozott kívánságára a növendékek a női munkák bármelyik ágából nyernek rendkívüli órákban a fennírt díjért oktatást.

Bővebb felvilágosítást alulírt akár szóbeli, akár írásbeli megkeresésre szívesen nyújt.

A beiratkozások folyó évi nov. 10-éig még elfogadhatnak.

Kézdi-Vásárhely, 1885. okt. 27.

Nagy Károly,
intézeti igazgató.

Különfélék.

— Az erdélyi magyar földhitelintézet szabályait már körülbelül kidolgozta Ugron Gábor, ki a földhitelintézet eszméjét az erdélyrészi kultur-egyesület nagygyűlésén pendítette meg. A gyűlés küldött is ki kebeléből egy előkészítő bizottságot, mely serényen dolgozik s Teleki Gusztáv grófnak Frankfurtból és Amsterdamból előkelő házak ajánlottak fel tekintélyes összegeket a földhitelintézet létesítésére.

— Multság. A kézdivásárhelyi jótekönyv-nőegyesület első fillérestélya mult szombaton, okt. 24-én tartott meg. S ha az első fillérestélyről a sikert illetőleg lehet következtetést vonni a követőkre, úgy bátran kimondhatjuk, hogy a társas összejövetelek legelőkelőbb központja a nőegyleti fillérestélek leendőnek. A mostani fillérestélyen bár közép-számu, de diszes közönység volt jelen, köztük báró Szentkereszty Stephanie ő méltósága is. A k.-vásárhelyi tanítói dalkör, melyet mindenütt ott látunk, hol jó czélról lehet szó, két gyönyörű népdalegyveleget énekelt a már megszokott szabotossággal, közben Székely Málvin k. a. szavalt a Somló Gábornak „Dagmár királynő” című szép költeményét s Vajna Károly ur olvasott fel egy humoros rajzot „Hogy lett Mukiból Othello?” czimen. 1/2 10 órakor a csekély, de jól hangolt ifjúsági tánczra kerekedett s éjjel után későre ért véget a kedélyes multság, minő csak a nőegylet lehet. Szünet közben a társaság Szűcs József polgármester ur s kedves neje — ki a nőegylet buzgó alelnöke — által rendezett diszvacsorán vett részt, melyet szellemes pohárköszöntők, s a kicsiny, de szeretetre méltó dalkör énekei nagyban fűszereztek. A jövő fillérestély november 7-én leend, háziasszonyok Silvester Dénesné s özv. Nagy Dánielné urasszonyok leendenek, kiknek ismeretes ügybuzgósága előre biztos kilátást nyújt a legszebb sikerre. Felülíztetek ez estélyen: Szentkereszty Stephanie báróné 80 krt, Molnár Istvánné Kiss Klára, Szűcs Józsefné, Török Bálintné, x+y, Fekete József, Baka Mihály, Székely Jánosné 20—20 krt, Balog Gyuláné, Nagy Károly, Császár Pál, Benkő István 10—10 krt, kiknek a rendezőség ez uton mond szíves köszönetet.

— Zabolai Gyárfás Lajosné Sándor Mária, egy nagy és fényes székely család tiszteletre méltó alakja, anyai és hitvesi érényekben gazdag urnő f. hó 26-án meghalt. Temetése f. hó 28-án ment végbe Zabolán nagy részvét mellett. Haláláról a család következő gyászjelentést adott ki:

„Lécfalvi id. Gyárfás Lajos, maga és gyermekei: Benedek, neje Zámber Mária és gyermekei: Rózi, Mari, Benzi, Berta; Berta s férje cs.-taploczai Lázár Domokos és gyermekei: Miklós és Mariska; László, kir. ügyész; Mari s férje ponori Ponori Sándor s gyermekei: Margit, Eliz és Dezső; Emma, Lajos kir. főügyész fogalmazó és Miklós kir. jbirósági aljegyző; s az elhunyt testvérei: cs.-sztd-domokosi Sándor Anna, kisjolsvai Szabó János ny. h. ezredes neje s gyermekei; cs.-sztd-domokosi Sándor László, Maros-Tordamegye alispánja s családja; cs.-sztd-domokosi Sándor Róziáné özv. cs.-sztd-domokosi Sándor Lászlóné és családja; valamint saját testvérei: lécfalvi

Gyárfás Imre, Albert, György s ennek családja nevében szomoruan tudatja, hogy a hú nő, önfeláldozó anya, szerető nagynya, a páratlan testvér és jó sógorné Lécfalvi id. Gyárfás Lajosné született Cs.-sztd-domokosi Sándor Mária életének 62-ik, boldog házasságának 40-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 26-án reggeli 5 órakor jobb létre szenderült. Hült tetemei f. hó 28-án d. u. 3 órakor a róm. kath. egyház szertartásai szerint fognak örök nyugalomra helyeztetni. Lelkéért az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 29-én d. e. 11 órakor a zabolai róm. kath. templomban fog megtartatni. Nyugodjék békében! Zabola, 1885. október hó 26-án.”

— Tüzeset. Cs.-Szeredában folyó hó 24-én, szombaton d. u. 5 óra körül a Petres Antal csüre alólul meggyuladt, azonban Dávid István városi tanácsos bátor és erélyes fellépésének sikerült azt elfojtani. Annál szívesebben elismeréssel adózunk Dávid I. tanácsos urnak, mert különben a gabona és takarmánnyal telt s tömötten épített gazdasági épületek mind a lángok martalékává lettek volna.

— Tüzesetek. Midőn gabnáinkat betakaríthattuk, elmondottuk, hogy: „hála Istennek!” Pedig sokan nem örvendhettek rajta, mert mint értesülünk, napról-napra jelentik a tüzeseteket, melyeknek épületek és a berakott gabna és takarmány martalékul esnek. Így f. hó 23-án pénteken Csik-Verebes községben, 24-én szombaton Csik-Kozmás községben és 25-én vasárnap Csekefalva községben volt nagy tűz; utóbbi községben, a mint mondják, a tüzet nagy robbanás előzte volna meg, mit állítólag dynamit okozott; azonban ezen hirt tartózkodva közöljük addig, míg a vizsgálat azt föl nem deríti.

— A kézdivásárhelyi őszi országos baromvásár a mult hétfőn és kedden rendkívül látogatott volt. A marhák ára általában rendkívül olcsó, de a forgalom nagyon élénk volt. Hiteles statisztikai adatok szerint behajtatott a piacra 2606 drb vegyes barom s ezek közül eladatott 669 drb.

— Budavár visszafoglalásának 200-ik évfordulója alkalmából, a jövő évben, tudvalevőleg többféle ünnepeket rendez a főváros. Ez ünnepek egyik része a történelmi kiállítás, melynek 6-ik pontja az volt, hogy a vár visszafoglalásának hősei, Lothringeni Károly herceg, Petneházy Dávid stb. arszképei vagy mellszobrai elkészíttessenek egykoru festmények után, s hogy a bevétel jelenete nagyobb festményen megörökíttessék. — Az e tárgyban kiküldött bizottmány jelentést tett a tanácsnak, hogy Lothringeni Károly hercegen kívül egyetlen hiteles arczképet sem sikerült megszereznie s miután a cél nem az, hogy idealizált képek készíttessenek, a terv e részre elejtendő. A bevételt ábrázoló festményre nézve a bizottmány érintkezésbe lépett Benczur Gyula kiváló festőművésznökkel, a mesteriskola igazgatójával, a ki hajlandónak nyilatkozott a kép elkészítésére 12.000 frt tszteletdíjért. E czélra azonban az ünnepre megszavazott 22.000 frtból csak 4000 frt volt felvéve. A bizottság ennél fogva azt ajánlotta a tanácsnak, hogy az előirányzott 22.000 frt egészíttessék ki 30.000 re. A tanács, tekintettel arra, hogy a különféle bevétel egyrészen fedezni fogja a kiadásokat, a bizottmány javaslatát pártolólág terjeszti majd a közgyűlés elé.

— Barabás Miklós székely származásu vaterán festő-művészünk budapesti műtermében folyvást újabb arczképekkel van elfoglalva. Közelebb az udvarhelyi ref. collegium diszterme számára megfesté néhány jeles tanárának, a többi közt Kiss Ferenc és Mo-gyoróssy képmását. Ugyanez intézetnek a művész egy régi barátjának Gaál Mihálynak arczképét ajándékozta. Ezt emlékeztetből festé, mert az ábrázolt férfit mintegy ötven év előtt látta utoljára s e félszázadon át is oly hiven tartá meg annak vonásait emlékeztében, hogy a rokonok első pillanatra ráismer-tek a képről. Hü és találó kép P. Szathmáry Károly író kedves leányáé Arankáé is, ki a napokban lett Valla Ferenc neje. A bájos menyasszony rózsát tart kezében.

— Követésre méltó példa. B o k r o s Elek, a román ajku Esztény község földesura, falujában sok ezer frtra menő áldozattal mintaszerű iskolát létesített s gondos utánjárásával és folytonos áldozataival oda vitte,

hogy ma nemcsak a falu összes tankötelesei járkák ez iskolát, hanem a szomszéd román falvak gyermekei is ide járnak. Sok ilyen földesurat az idegen ajku földnépének!

— Az oláh irredenta kiáltvány terjesztéséért, a kiáltvány honnan és miképen kezűkhöz jutásáról felvilágosítást adni vonakodásért, felségstértésért és éjjeli gyűlések tartásáért a marosvásárhelyi kir. törvényszék által vizsgálati fogságba helyezett Benna Juon, Patiki Alexandru (eloláhosodott magyar) és Muresán Zovedei vizsgálati foglyok a letartóztatást és vizsgálati fogságot elrendelő kir. törvényszéki végzés ellen a marosvásárhelyi kir. táblához felebbezték. A kir. ítélő tábla az első bírói végzést részletesebb indokollással helybenhagyta.

— A magyar nemzeti zászló elleni mocskolódás és meggyalázás által elkövetett állam elleni kihágásért állt vád alatt Pap Constantin végzett bölcsész, ki a kolozsvári tudomány-egyetem tanácsa által a naszódzi iskola-alapból kapott ösztöndíjának négy óra eső részlete elvesztésére ítéltetett már ez esetet megelőzőleg, még mint egyetemi hallgató hazaellenes tüntetésekért; s most ujólág Ó-Radnán kélt ki hevesen a magyar nemzeti zászló ellen és azt „kapozának” nevezte, leszakította és külföldi, oláhországai kék, sárga és piros színű zászlót tétetett ki a panorámas által. A csendőr, ki e jelenetnek tanuja volt, mindkét zászlóból egy-egy darabot leszakított s corpus delictiként a bírósághoz beadott. Pap Constantin vádlott a csendőrt „haszontalan, simplex, pudligrá”-nak nevezte el. Az ó-radnai kir. járásbíróaság vádlottat a kih. btk. 37. §. alapján három heti elzárásra és harmincz forint pénzbüntetésre ítélte el. A marosvásárhelyi kir. ítélő tábla a kimért büntetést tulnyhénék ítélte és vádlottat hat heti elzárásra és száz forint pénzbüntetésre ítélte el. A felebbezés felérkezett okt. 10-én, előadatott a marosvásárhelyi kir. ítélő táblánál már az okt. 17-iki ülésben; a mi valóban gyors eljárás.

— Irredenta Romana. A „Budapesti Hirlap”-nak Kolozsvárról írják: Az oláh forradalmi proklamáció megjelenése óta Erdélyből számos rémhirt közöltek a lapok. E rémhírek tulzottak, bár az oláhok közt észlelhető némi izgatottság. Mint látszik, a nyugtalan-ság legnagyobb Alsó-Fehérmegyében, hanem közvetlen veszedelemtől ott sem lehet tartani. A vidéki magyarság a 48/49-ki rémtettek emlékeze minden sötét színben lát. Nagyenyed folygyujtásáról a magyarok ijesztgetése végett beszéltek az oláhok. Ott annál kevésbbé lehet tartani bajtól, mert lakossága tulnyomó részben magyar, a szomszédságában, Zalatnán, Magyarigenen szintén. Legfigyelemreméltóbb tünet a rémhírek rendszeres terjesztése. Ez okozza a nyugtalan-ságot. Habár eddig a hatóságoknak semmi pozitív adat tudomásukra nem jutott, Fehérmegyében minden intézkedés megtörtént a veszély elhárítására.

— Elszázosodott magyarok. Beszterczén több tiszta magyar nevű szász lakik, kik a nevüket a legkómikusabb módon forgatták ki magyar voltukból. Így lett Selyeiből: Schölyei; Szigetiből: Szigeter; Pénteki-ből: Pénteker; Tóthból: Thódt; Gondos-ból: Gondosch; Gyéresi-ből: Giereser; Kissből: Kisch; Lénárt-ből: Lenuert; Könczeiből; Kainzel; Balázsiból: Balascher stb. Besztercze szászadok óta tekintélyes iparu város volt, vonzotta a magyar ajku iparossegédeket, kik közül sokan meg is telepedtek, de nem volt magyar templomuk, iskolájuk, hát eljártak a lutheranus templomokba s ha ők magok nem is, de gyermekeik — bizonyosan szászok lettek a szász iskolában. Bizony nagy szükség van arra a kulturegyesülethez.

— Mennyibe kerülnek a parlamentek? A legdrágább parlamentje Európának a francia, ennek hét millió franknál többre megy az évi kiadása, ebből 5 millió 256 ezer frank esik a képviselők napidíjára. A német birodalmi gyűlésen a képviselők nem kapnak fizetést s így a német birodalomnak csak 409,670 márkába kerül az alkotmányosság. Már drágább a porosz országgyűlés melynek 1.207,370 márká a kiadása; itt minden képviselő 15 márkát kap naponként. Svájcban husz frank a nemzeti képviselők napidíja.

Spanyolországban nem jár fizetés a kortes tagjainak. Norvégiában 12 korona (16.25 frank) és utiköltség jár minden képviselőnek. Belgiumban 200 frtot, Hollandiában kétezeret kap minden képviselő évi fizetéseken. Olaszország és Anglia nem fizet képviselőinek. Az érdekes Szerbia fizet ugyan, de igen szűkmarkulag; a skupstina tagjai nyolcz perát (frank) kapnak naponként.

— **A jó nevelés gyümölcse.** Aberdare angolországi város kollégiumában nevelkedett egy rendkívül gazdag londoni család 17 éves sarjadéka. A fiatal ember annyira szorgalmas volt, hogy nem csak összes tanárainak az előadásait hallgatta nagy figyelemmel, hanem az igazgatója feleségétől is vett privátórát. A privátórák tanulmányainak az lett az eredménye, hogy a 17 éves fiatal ember megszokta az igazgatóval, a ki 50 éves és többszörös nagymama. A reményteljes ifju, bizonyosságul annak, hogy a levelező írásmódot teljesen elsajátította, egy levélkét hagyott hátra, mely így hangzott: Mary és én kicsereáltuk szíveinket, egy lélek vagyunk régóta, egyesítsen bennünket a pap szava egy testté is.

— **Örülttette a honvagy.** A könnigráti reáliskolába járt egy rudlovinai bolgár államhivatalnoknak a fia, Konstantinov Wladiszlav. Mikor a 16 éves fiu hírét vette a bolgár mozgalmaknak, rögtön irt szüleinek, hogy küldjenek neki utiköltséget, mert ő haza akar menni, hogy a zászló alá álljon. Levelére nem érkezett válasz s ez a fiut annyira bántotta, hogy beleőrült s kényszerzubbonyban kellett őt kórházba szállítani.

— **Férőhangu énekesnő.** Az alexandriai népszínházban egy signora Giuliani nevű olasz nő szerepel, a kinek igen szép bariton hangja van. A signora a családás növelésére s nagyobb hatás céljából férőruhában lépett fel, a mely igen előnyösen tüntette ki kecses formáit. Csakhamar beavatkozott azonban a dologba az erkölcsös alexandriai rendőrség és kiutasítás terhe alatt ráparancsolt a signorára, hogy ezentul csak diszkrét bő női ruhában szabad énekelnie. Ez persze sokat levont a produkció hatásából.

RÖVID HIREK.

Rudolf trónörökös etnografiai vállalatának magyar részét a budapesti államnyomdában már nyomják s az 1-ső füzet decz. elején megjelenik, azontul havonként két-két füzet. — **Stefánia trónörökösne** megbizta Binder L. iparfelügyelőt, hogy tipikus alakuerdélyi kancsokból gyűjteményt állítson össze számára. — **Ezüst érdemkeresztet** kapott a királytól Kubatovics A., a bajai szolgabírói hivatalnál alkalmazott lovas hajdu, ki két embert mentett

ki saját élete veszélyeztetésével a Dunából. — **Nevezetes pap** halt meg a napokban Modigliano olasz városkában. Giovanni Veritának hívták. Ő volt az, ki 1848-ban Garibaldit 8 napig rejtgette az osztrákok elől s ezzel megmentette a biztos haláltól. — **Katonaorvosokat** keres a szerb kormány; fölvenni csak olyanokat vesznek föl, kik a szláv nyelvek közül valamelyiket beszélnek. Fizetés egy évre 3200 frank. — **A Szent-László társulat** m. csü-törtökön tartotta XX. közgyűlését Schlauch Lőrincz szathmári püspök elnöklése alatt. — **A dohányjövődék** a múlt évben több mint 20 millió forint tiszta jövedelmet hozott az államkincstárnak. — **Verhovay Gyulát** és Verhovay Lajost a kir. kuria is fölmentette a sikkasztás büntetése alól. — **A nagybányai főgymnasiumtól** Trefort miniszter megvonta a nyilvánossági jogot, mert az intézet nem felelt meg a miniszter által sürgetett követelményeknek. — **Érdekes okiratokat** fedeztek fel a napokban Belvoir angol kastélyban, melyek teljes fényt vetnek Stuart Mária kivégzettségére s annak okaira, melyekkel mind-egyik nem voltak teljesen tisztában a történetirők. — **Hüében** ismét nagyon sok keresztényt mészárosoltak le, mint a Vatikánnak jelentik. — **Udvarhely** környékén a napokban hivatalos hajtóvadászatot tartottak. Egy macskát lelőttek és egyet megsebesítettek. — **Az aradi 13 vértanu** szobor-alapja e hó 21-én 96,413 frt 74 kr-ra rugott. — **Szathmáron** egy keresztény ifju rálőtt egy izraelita leányra, midőn ez vőlegénye oldalán új lakására készült menni, s azután önmagát lötte mellbe. A leány nem sérült meg, mert a golyó a fűző acéljain lesiklott, de az ifju sebe veszélyes. Tettét szerelmi bosszúból követte el. — **Egy hamburgi kereskedő** 8 millió 040,893 márka pénzbiroslára itelt az ottani törvényszék hamis kötlevelek kibocsátásáért. — **Az erzsébetvárosi törvényszék** elnöki pénztárából 500 frt-nyi összeget raboltak el. A tettes ismeretlen. Megvadult szarvasbika vetődött a napokban Dunaföldvár utcáira; több járó-kelőt fel-döntött és erősen megöklelt. — **Cincur Mihai Gurán** híres rablót, ki évek hosszú során át garázdálkodott Romániában, a múlt héten egy rablása alkalmával elfogták. — **Belgiumban** a fontaine-l'évéque községéből egy része bedőlt s 14 munkás elevenen eltemetett. — **Coppée Ferenczet**, a francziák jeles költőjét, a hazánkban járt francia társaság egyik legnépszerűbb tagját, sajnos baleset érte: a minap egy kocsi-ból kiszállva, karját eltörte s úgy szállították lakására. — **A debreczeni törvényszék** Szegény Károlyt és Basa Józsefet rablógyilkosságért kötél általi halálra ítélte. — **Erdőöri szakiskolát** állított fel a kormány a Temesvár mellett levő vadász-erdőben. — **A kolozsvári nemzeti színház** a jövő

május hó 1-től számítandó három évre bérbe adatik. — **Köztársasági kiáltványokat** osztogatnak szét Spanyolországban a lakosság közt. Két egyént el is fogtak ezért. — **A „Czigánybáró”** operette, melynek szövege Jókai elbeszélése után készült, nagy sikert aratott Bécsben. — **A „Buzgó”,** híres versenylő, ez idei lö-versenyeken 65 ezer frtot futott össze gazdájának. Sztáray János grófnak ez évben a lo-vai 107 ezer frtot kerestek. — **Herczegi apá-cza.** Löwenstein Mária hercegnő, a legelőke-lőbb cseli magnás-családok egyikének ifju tagja, a solesmesi francia benczésnök zárdá-jába lépett. E zárdá tagjai igen szigorú éle-tet élnek. — **Master Mauric,** a híres angol mo-ralista fia Kolozsvárra érkezett, honnan Ma-ros-Vásárhelyre megy báró Apór Károlyhoz. Forrástanulmányokat tesz és adatokat gyűjt a magyar szabadságharc történetéhez. — **Veszprémben** egy 16 éves fiu felakasztotta magát; előtte egy fővárosi hirlap hevert s czeruzával volt megjelölve az a közlése, mely a londoni öngyilkosjelöltek klubjában tartott akasztási kísérletet irta le. — **Országos dalár-unnepe** lesz a jövő évi augusztus hó első fe-lében Pécsen. — **Kirabolták** a napokban a kapnikbányai dinamit-raktárt; az elvitt di-namit igen jelentékeny mennyiségű volt. — **Nagy dör** volt a múlt héten Kassán. — **Csák-tornyán** (a Muraközben) márványtáblát akar-nak Zrinyi a költő tiszteletére a várfalában elhelyezni.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru-tőzsdén.

Október 26-án.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	98.20
Magy. papírjárdék 5%	90.55
Magyar vasuti kölcsön	147.75
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	96.75
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	124.50
M. keleti vasuti államkötv. III.	108.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	103.—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	102.75
Temes-bánati földteherm. kötvény	102.50
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	101.75
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	101.50
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	102.—
Magyar szőlődézmá-váltási kötvény	97.75
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	118 —
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy	121.75
Osztrák járadék papírban	82.25
Osztrák járadék ezüstben	82.50
Osztrák járadék aranyban	108.75
1860. államsorsjegyek	140.—
Osztrák-magyar bankrészevény	864.—
Magyar hitelbank-részevény	285.25
Osztrák hitelintézet-részevény	283.25
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.93
20 frankos arany	9.94
Német birodalmi márka	61.45
London (2 havi váltókért)	125.10

Felelős szerkesztők:

Ifj. Dobay János. Sprensz György.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Első kézalvászárhelyi kész koporsó-raktár.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek be-cses tudomására hozni, hogy **folyó év és hó 1-én** tkts id. Szócs János urnak a városi hús-székkal átellenben levő üzlet-helyiségében

KÉSZ KOPORSÓ- és BUTOR-RAKTÁRT

nyitottam.

Továbbá elvállalok minden szakmába vágó épület- és asz-talos munkákat, szobai berendezéseket a legjobb minőségű és szilárd anyagból, ugyszintén kijavításokat a leg-jutányosabb árban.

Főtörökvésem leend, hogy minden tisztelt vevőm- és meg-rendelőmnek a jelen kor igényeinek megfelelő szép és olcsó munkáimmal bizalmukat megnyerhessem, melyek után a n. é. kö-zönség becses bizalmát, pártfogását és minél számosabb látoga-tását kéri

alázatos tisztelettel

SÉRA IMRE,

asztalos.

Jó anyag- és munkámért kezeséget vállalok.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1885. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1885. június hó 1-től.

Á l l o m á s o k				Á l l o m á s o k			
	303. személyv.	301. gyorsvon.	321. omnibusv.		303. személyv.	301. gyorsvon.	321. omnibusv.
		Este	Délután				
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)	9.45	12.50	Kis-Kapus (vendéglő, elágazás Nagy-Sze-ben felé)	(érk. ind.)	12.12	2.36 10.02
	(érk. ind.)	9.47	1.09		(érk. ind.)	12.37	2.41 919. omn.-v.
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	10.44	2.27	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	2.11	3.40 7.43
	(érk. ind.)	6.22	10.51		(érk. ind.)	2.31	3.45 8.00
Botfalva		6.45	—	Nagy-Enyed		2.54	4.01 8.29
Földvár		7.01	11.18		(érk. ind.)	3.35	4.24 9.12
Mogyorós		7.19	—	Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá-sárhely felé)	(érk. ind.)	3.36	4.29 9.32
Apácz		7.33	11.36		(érk. ind.)	4.09	4.49 10.23
Köpecz		7.54	—	Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	4.11	4.50 10.32
Agostonfalva		8.01	11.51		(érk. ind.)	5.56	5.58 12.59
Alsó-Rákos		8.19	—	Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	6.08	6.08 —
Homoród		8.45	12.23		(érk. ind.)	10.37	9.13 811. omn.-v.
Kacza		9.01	—	Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	10.51	9.18 10.37
Bene		9.22	—		(érk. ind.)	6.00	2.10 10.05
Erked		9.43	—				
Héjasfalva		10.10	1.19				
	(érk. ind.)	10.29	1.30				
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	10.39	1.37				
	(érk. ind.)	11.54	2.25				
Medgyes							

Brassóból Bukarest felé indul minden nap reggel fél 6 órakor a gyorsvonat és délután 1 óra 50 perczkor az omnibusvonat.

Nyom Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.